

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СКЛАДНІ ВИПАДКИ МОРФОЛОГІЧНИХ ЯВИЩ
У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ**

Освітня програма **Українська мова та література**
Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність **014 Середня освіта**

Спеціалізація **Українська мова і література**

Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри
української мови
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Складні випадки морфологічних явищ у шкільному курсі
Викладач (-і)	Джочка Ірина Федорівна
Контактний телефон викладача	(0342)596008
Е-mail викладача	irina.dzhochka@gmail.com
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин).
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення теоретичних питань і практичних завдань занять, самостійної роботи, відпрацювань
2. Анотація до курсу	
Курс «Складні випадки морфологічних явищ у шкільному курсі» належить до вибіркових дисциплін і вивчається студентами спеціальності «Середня освіта (Українська мова і література)» на третьому курсі і має на меті дати розуміння складних випадків морфологічного рівня граматичної будови української мови.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни “Складні випадки морфологічних явищ у шкільному курсі” – сформувані в студентів систематизовані наукові знання про складні випадки у класифікації та аналізі морфологічних явищ у шкільному курсі української мови.</p> <p>Завдання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) розуміти граматичну систему мови як категорійну, сформовану з окремих значень, які виражені відповідною системою граматичних форм; 2) уміти розмежовувати частини мови за традиційною граматикою, у тому числі й ті, що утворилися шляхом переходу з інших частин мови; 3) знати сучасні тенденції й нові зміни в трактуванні граматичних явищ, граматичних форм, зокрема варіантних й омонімічних; 4) установлювати категорійні ознаки для кожної частини мови, граматичні ознаки морфологічних та міжкатегорійних категорій та семантико-граматичні параметри лексико-граматичних розрядів у межах частин мови; 5) володіти сучасними правилами словозміни різних частин мови. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У результаті вивчення курсу “Складні випадки морфологічних явищ у шкільному курсі” ви (студенти) зможете набути такі компетентності:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) здатність до творчого підходу під час аналізу складних морфологічних явищ сучасної української мови, передбачених програмою шкільного курсу у 6-7 класах; 2) здатність послуговуватися загальномовними лексикографічними та іншими довідковими джерелами (зокрема граматичними словниками); 3) здатність визначати основні поняття граматики: граматична категорія, граматичне значення, граматична форма, відрізнити їх від інших граматичних одиниць; 4) здатність встановлювати первинні й вторинні лексичні значення частин мови, лексико-граматичні розряди іменників, прикметників, семантичні групи займенників, перехідні явища в їхніх межах; 5) здатність характеризувати морфологічні ознаки частин мови; типи словозміни (враховуючи синонімічні та омонімічні форми слів, морфонологічні явища, що їх супроводжують); 6) здатність визначати семантико-синтаксичні та формально-граматичні функції частин мови; 7) здатність аналізувати явища переходу в системі частин мови (міжчастиномовні омоніми). 	

Результати навчання:

- 1) послуговуватися різними типами словників під час аналізу складних морфологічних явищ, передбачених програмою шкільного курсу у 6-7 класах;
- 2) орієнтуватися в сучасних новітніх дослідженнях з української граматики, зокрема морфології;
- 3) визначати частиномовну належність слів, зокрема й тих, що утворилися шляхом переходу з інших частин мови;
- 4) розрізняти омонімічні частини мови та граматичні омонімічні форми в межах певної частини мови;
- 5) добирати синонімічні граматичні форми, пояснювати їхні стилістичні й семантичні відмінності;
- 6) встановлювати граматичні значення слів; відрізняти їх від інших граматичних одиниць;
- 7) розмежовувати типи словозміни та відмінювати в межах певної парадигми словозміни окремі лексеми; відрізняти правильні форми слів від помилкових та застосовувати їх у практичній діяльності з наданням переваги своєрідним морфологічним рисам сучасної української літературної мови.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
П'ятий	014 Середня освіта	Третій	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Теоретичні питання перехідних явищ у системі частин мови. Синкретичні явища в граматичній структурі мови. Поняття транспозиції у лінгвістиці: функціонально-граматичний статус. Передумови та механізм транспозиції	Лекція; самостійна робота	1–16; 18	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; законспектувати статтю: <i>Глібчук Н., Добосевич У.</i> Проблеми міжчастиномовної омонімії в сучасній українській мові літературній мові. <i>Вісник Львівського університету. Серія філологічна.</i> Випуск 5. Проблеми міжчастиномовної омонімії в сучасній українській мові літературній мові. <i>Вісник Львівського університету. Серія філологічна.</i> Випуск 50. Львів : Вид-во ЛНУ імені Івана Франка, 2010.	Самос- тійна робота –2 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять

			С. 386–403. 2 год., 4 год.		
Тема 2. Субстантиваци́я. Ад'єктиваці́я. Віддієслівна субстантиваци́я. Відприкметникова субстантиваци́я. Відчислівникова субстантиваци́я. Відприслівникова субстантиваци́я. Віддієслівна ад'єктиваці́я. Відіменникова ад'єктиваці́я. Відчислівникова ад'єктиваці́я. Відприслівникова ад'єктиваці́я.	Лекція; самостійна робота	1–16; 18; МП 5; МП 7	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; вписати з творів різних стилів по 10 речень із субстантивованими та ад'єктивованими словами; 2 год., 4 год.	Самос- тійна робота –2 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 3. Нумералізаці́я. Проніміналізаці́я. Загальна характеристика числівника як частини мови. Відіменникова нумералізаці́я: центр, ядро, периферія. Відприслівникова нумералізаці́я Загальна характеристика займенникових слів, особливості їх семантики. Відприкметникова прономіналізаці́я. Набуття дейктичної семантики іншими частинами мови.	Лекція; самостійна робота	1–16; 18; МП 2; МП 16	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; законспектувати статтю: Джочка І. Субстантивні лексеми з семою кількості в сучасній українській мові. <i>Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія.</i> Випуск XV – XVIII. Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦТ, 2007. С. 324–328. 2 год., 4 год.	Самос- тійна робота –2 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 4. Адвербіалізаці́я. Відіменникова адвербіалізаці́я. Відчислівникова адвербіалізаці́я. Відприкметникова адвербіалізаці́я. Віддієслівна адвербіалізаці́я. Ступені прислівника адвербіалізаці́ї	Лекція; самостійна робота	1–16; 18; МП 20	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; вписати зі словника міжчастиномовних омонімів 20 пар із адвербіалізованими словами; 2 год., 4 год.	Самос- тійна робота –2 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. Препозиціоналізаці́я. Кон'юнкціоналізаці́я. Частиномовний статус прийменника. Морфологічні типи прийменників. Відіменникові прийменники. Відприслівникові прийменники. Загальна характеристика сполучника. Морфологічні типи сполучників. Відприслівникова кон'юнкціоналізаці́я. Віддієслівні сполучники. Перехід часток у	Лекція; самостійна робота	1–16; 18-20; МП 6; МП 9; МП 15	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; 2 год., 4 год.		Протягом семестру згідно з розкладом занять

сполучники.					
Тема 6. Партикуляція. Інтер'єктивація. Частки: загальна характеристика. Морфологічні типи часток. Відприслівникові частки. Перехід сполучників в частки. Відзайменникові частки. Творення часток на базі дієслів. Загальна характеристика вигука. Віддієслівні вигуки. Відіменникова інтер'єктивація. Творення вигуків на базі займенників.	Лекція; самостійна робота	1–16; 18; 21 МП 14	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; законспектувати статтю: Глібчук Н. Партикуляція – один із шляхів виникнення міжчастиномовних омонімів. Лінгвістичні студії : зб. наук. праць. Вип. 22. Донецьк : ДонНУ, 2011. С. 77–82.; 2 год., 4 год.	Самостійна робота –2 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 7. Перехідність у лексико-граматичних категоріях іменника. Типологія лексико-граматичних категорій іменника. Онімізація і деонімізація. Перехідні явища між конкретними та абстрактними назвами (метафоризація). Персоніфікація та імперсоніфікація.	Практичне заняття; самостійна робота	1–16; 18; ШП 1–4	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; виконати вправи; скласти 5 тестів до одного з питань відповідно до шкільної програми; 2 год., 6 год.	Поточний контроль – 5 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 8. Перехідність у лексико-граматичних категоріях прикметника. Класифікація прикметників за семантико-граматичними розрядами. Присвійно-відносні прикметники. Відносно-якісні прикметники. Якісно-відносні прикметники.	Практичне заняття; самостійна робота	1–16; 18; ШП 1–4	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; виконати вправи; підготувати диктант (на вибір: словниковий, розподільний та ін.) відповідно до шкільної програми; 2 год., 4 год.	Поточний контроль – 5 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 9. Перехідність дієслівних граматичних форм. Транспозиційні особливості дієслівної категорії способу. Транспозиційний потенціал граем часу. Транспозиційні особливості категорії особи у дієслова.	Практичне заняття; самостійна робота	1–16; 18; ШП 5–10	Опрацювати лекційні матеріали, рекомендовану літературу; виконати вправи; законспект. статтю: Симонова К. Транспозиція граем часу і способу в структурі українського дієслова. <i>Мова : класичне – модерне – постмодерне</i> : збірник наукових статей. Київ : ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА» 2014.	Поточний контроль – 5 б. Тестовий контроль – 10 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять

			Вип. 1. С. 185–193 2 год., 4 год.		
Тема 10. Словозміна іменників 1 відміни. Поняття про відмінювання. Типи відмінювання іменників. Сучасні типи словозміни іменників (поділ іменників на відміни; поділ іменників на групи в межах першої і другої відмін). Особливості відмінювання іменників 1 відміни (родовий множини, знахідний і місцевий множини).	Практичне заняття; самостійна робота	1–16; 18; ШП 1–4	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; 2 год., 4 год.	Поточний контроль – 5 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 11. Словозміна іменників 2 відміни. Система іменникових флексій 2 відміни (родовий однини і множини, давальний однини, знахідний однини і множини, орудний однини і множини, місцевий однини і множини).	Практичне заняття; самостійна робота	1–16; 18; 24; ШП 1–4	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; 1 год., 2 год., 4 год.	Поточний контроль – 5 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 12. Словозміна іменників 3 і 4 відміни. Іменники поза відмінами. Морфологічні явища у формах орудного відмінка іменників 3 відміни. Особливості словозміни іменників 4 відміни. Відмінювання множинних іменників. Особливості відмінкових форм у кличному відмінку. Динамічні процеси в іменниковому відмінюванні. Різновідмінювані іменники. Іменники нульової відміни. Функція наголосу в іменниковій словозміні.	Практичне заняття; самостійна робота	1–16; 18; ШП 1–4	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; 2 год., 4 год.	Поточний контроль – 5 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 13. Категорія ступенів порівняння прикметників. Словозміна прикметників. Синтетичні й аналітичні форми ступенів порівняння та їхні значення. Морфологічні явища, які відбуваються при творенні форм вищого ступеня порівняння. Варіантні ступеневі форми. Форми прикметників. Типи ад'єктивної словозміни (тверда, м'яка групи та прикметники на -лиций).	Практичне заняття; самостійна робота	1–16; 18; МП 10 ШП 1–4	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; 2 год., 4 год.	Поточний контроль – 5 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 14. Граматичні категорії та відмінювання займенників. Специфіка категорій роду й числа	Практичне заняття; самостійна робота	1–16; 18; МП 16;	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати	Поточний контроль	Протягом семестру згідно з

займенників. Відмінювання займенників різних семантико-граматичних розрядів. Варіативність відмінкових форм особових, вказівних, присвійних, означальних, питальних і відносних, неозначених займенників.	робота	ШП 1–4	завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; 2 год., 4 год.	роль – 5 б.	розкладом занять
Тема 15. Творення особових і родових дієслівних форм. Категорія часу дієслова. Творення форм минулого і давноминулого часу. Змінювання дієслів у теперішньому і простому майбутньому часах. Поділ на дієвідміни. Архаїчна дієвідміна. Морфологічні явища в особових формах дієслів.	Практичне заняття; самостійна робота	1–16; 18; МП 17; МП 18; ШП 5–10	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи; 2 год., 4 год.	Поточний контроль – 5 б. Тестовий контроль – 10 б. Контр. робота – 10 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. Види контролю Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів передбачають: 20 балів – поточний контроль (усні відповіді, вправи, самостійна робота); 20 балів за тестовий контроль змістових модулів; 10 балів за контрольну роботу; 10 балів за самостійну роботу; 40 балів за залікову роботу.
Вимоги до письмової роботи	Ви повинні виконати контрольну роботу, що складається з теоретичних питань, практичних завдань для перевірки навиків та здібностей.
Поточне тестування	Проводиться за кожною темою, оцінюється за 5-бальною системою
Практичні заняття	Максимальна оцінка за кожне заняття 5 балів. Наприкінці курсу виводимо середній показник, який множимо на коефіцієнт, який дозволяє отримати максимальну оцінку 20 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до іспиту – 25 балів
Залікова робота	підготувати бібліографію до дисципліни за одним із запропонованих журналів за останні п'ять років (не менше 10 позицій); дві статті (на вибір) законспектувати – 10 балів; укласти картотеку (не менше 50 одиниць) транспонованих міжчастининомовних одиниць на матеріалі художнього тексту сучасного письменника(-ці) (на вибір) – 15 балів; розробити комплекс завдань (тренувальних вправ, вибіркового диктантів, тестів, творчих завдань до однієї з тем (на вибір) – 15 балів.

Методи контролю

Методи усного контролю – це бесіда, розповідь студента, роз'яснення. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь студента (у підсумковому контролі це більш повний, системний виклад) або запитально-відповідна форма – бесіда, у якій викладач ставить запитання і чекає відповіді. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі.

Письмовий контроль (контрольна робота, залікова робота) забезпечує глибоку і всебічну перевірку засвоєння, оскільки вимагає комплексу знань і умінь студента. У письмовій роботі студентові необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язання конкретних завдань, проблем, крім того, виявляється ступінь оволодіння письмовою мовою, уміння логічно, адекватно проблемі скласти свій текст, оцінювати проблему.

Дидактичний тест (тест досягнень) – це набір стандартизованих завдань із визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами.

Контроль набутих знань і умінь із навчальної дисципліни здійснюється на практичних заняттях та під час перевірки виконаної студентом самостійної роботи шляхом усного чи письмового опитування студента.

Форми контролю: усне опитування згідно із планами практичних занять, тестова самостійна робота, словниковий диктант, контрольна робота, самостійна робота, конспект наукових праць, залікова робота.

7. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Положення 1](#) і [Положення 2](#).

Студент повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Забороняються плагіат та списування. Заохочується активність, ініціативність, творчий підхід. Обов'язковим є виконання усіх письмових завдань: вправ, підсумкових тестів до кожної теми, конспектування зазначених статей, здійснення самостійного морфологічного аналізу усіх частин мови.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються в такий спосіб: опрацювання теми, усна або письмова відповідь, написання письмової роботи відповідно до плану заняття.

Обов'язковим для отримання допуску до іспиту є написання контрольних робіт, тестових робіт, виконання самостійної роботи.

Викладач гарантує доступність консультацій та отримання інформації як у межах університету, так і можливість заочної комунікації та консультування (телефон, вайбер, електронна пошта).

8. Рекомендована література

1. *Алексієнко Л. А., Зубань О. М., Козленко І. В.* Морфологія сучасної української мови: [Морфологія. Словотвір. Парадигмологія]: навч. посіб.; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський ун-т, 2014. 675 с.
2. *Бойко В. М., Давиденко Л. Б.* Граматика української мови: морфеміка, словотвір, морфологія : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2014. 246 с.
3. *Вихованець І. Р., Городенська К. Г.* Теоретична морфологія української мови: академічна граматики української мови. Київ : Пульсари, 2004. 400 с. URL: <http://1576.ua/books/3368>
4. *Горпинич В. О.* Морфологія української мови : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 336 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=1239>
5. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / *І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова*; за ред. К. Г. Городенської. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
6. *Лаврінець О., Симонова К., Ярошевич І.* Сучасна українська мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 524 с.
7. *Плющ М. Я.* Граматика української мови : у 2 ч. Ч. І. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підручник. Київ : Вища школа, 2005. 286 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=1414>
8. Сучасна українська мова: Морфологія: Підручник. Затверджено МОН / за ред. *А. К. Мойсієнка*. Київ, 2013. 524 с.
9. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. 392 с.

Методичне забезпечення

10. *Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д.* Сучасна українська літературна мова. Морфологія: Вступ. Іменні частини мови : збірник тестів. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2019. 152 с.

12. Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: Дієслово. Незмінні частини мови : збірник тестів. Івано-Франківськ : видавець Голіней О. М., 2016. 132 с.
13. Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: збірник вправ : навч. посібник. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. 372 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=834>
14. Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д. Сучасна українська літературна мова. Практична морфологія: [навч. посібник, рекомендовано МОН України]. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. 588 с.
15. Джочка І. Ф. Сучасна українська літературна мова. Морфологія ІЧМ: матеріали до хрестоматії з дисципліни. Івано-Франківськ: НБ ПНУ, 2018. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=7819>
16. Джочка І. Ф. Сучасна українська літературна мова. Морфологія ДНЧМ: матеріали до хрестоматії з дисципліни. Івано-Франківськ: НБ ПНУ, 2018. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=7819>

Граматичні словники

17. Алексієнко Л. А. І. В. Козленко. Граматичний словник українських дієслів : у 2 т. К. : Київський ун-т, 1998.
18. Глібчук Н., Добосевич У. Словник міжчастиномовних омонімів сучасної української мови. Львів : Априорі, 2016. 640 с.
19. Городенська К. Г. Граматичний словник української мови : Сполучники. Херсон : Вид-во ХДУ, 2007. 340 с.
20. Загнітко А. П. Словник українських прийменників / [А. П. Загнітко та ін.]. Донецьк, 2007. 416 с.
21. Загнітко А., Каратаєва А. Словник часток : матеріали і статті : науково-навчальне видання. Донецьк : ДонДУ, 2012. 382 с.
22. Колібаба Л., Фурса В. Словник дієслівного керування. К. : Либідь, 2016. 656 с.
23. Критська В.І., Недозим Т.І., Орлова Л.В., Пуздирева Т.К., Романюк Ю.В. Граматичний словник української літературної мови. Словозміна: Близько 140 000 слів / Відп. ред. Н.Ф. Клименко. К. : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2011. 760 с.
24. Лозова Н. Є. В. Б. Фридрак. Дзвона чи дзвону? або -а (-я) чи -у (-ю) в родовому відмінку : Словник-довідник. К. : Наук, думка, 2007. 168 с.

Монографічні праці

- МП 1.** Азарова Л.Є., Сосинович Е. С. Дієприслівники в українській мові : статус, функціонування : монографія. Вінниця : Універсум-Вінниця, 2005. 124 с.
- МП 2.** Арполенко Г. П., Городенська К. Г., Щербатюк Г. Х. Числівник української мови. К. : Наук, думка, 1980. 242 с.
- МП 3.** Безпояско О. К. Іменні граматичні категорії. К. : Наук. думка, 1991. 171 с.
- МП 4.** Вихованець І. Р. Система відмінків української мови. К. : Наук. думка, 1987. 231 с.
- МП 5.** Гринчишин Д. Г. Явище субстантивзації в українській мові (субстантивация прикметників). Київ : Наукова думка, 1965. 112 с.
- МП 6.** Городенська К. Г. Сполучники української літературної мови : монографія. К. : Вид. дім Дмитра Бураго, 2010. 208 с.
- МП 7.** Грищенко А.П. Прикметник в українській мові. К. : Наукова думка, 1978. 207 с.
- МП 8.** Івченко М. П. Числівники української мови. К. : Вид-во Київ. держ. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка, 1955. 143 с.
- МП 9.** Колодяжний А. С. Прийменник : матеріали до лекцій з курсу сучасної української літературної мови. Харків : Вид-во Харків. ун-ту, 1960. 165 с.
- МП 10.** Костусяк Н. М. Категорія ступенів порівняння прикметників і прислівників. Луцьк: Вежа, 2002. 179 с.
- МП 11.** Коць Л. М. Дієприслівник у сучасній українській літературній мові : специфіка зв'язків та їх значень. К. : Вид-во АН УРСР, 1964. 163 с.
- МП 12.** Лукінова Т. Б. Числівники в слов'янських мовах (порівняльно-історичний нарис). К. : Наук. думка, 2000. 370 с.
- МП 13.** Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові. К., 1974. 184 с.
- МП 14.** Мацько Л. І. Інтер'єктиви в українській мові : навч. посібник. К. : КДПІ, 1981. 130 с.
- МП 15.** Медведєв Ф. П. Система сполучників в українській мові. Вид-во ХДУ ім. О. М. Горького, 1962. 91 с.
- МП 16.** Ожоган В. М. Займенникові слова у граматичній структурі сучасної української мови. К. : Вид-во Інституту укр. мови, 1997. 230 с.
- МП 17.** Русанівський В. М. Дієслово – рух, дія, образ. К. : Рад. школа, 1977. 111 с.
- МП 18.** Русанівський В. М. Структура українського дієслова. К. : Наук. думка, 1971. 315 с.
- МП 19.** Сасинович Е. С. Дієприслівники в сучасній українській мові. К. : Рад. школа, 1963. 107 с.
- МП 20.** Чапля І. К. Прислівники в українській мові. Х. : Вид-во ХДУ, 1960. 124 с.

Шкільні підручники

- ШП 1.** Українська мова: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О. В. Заболотний, В. В. Заболотний.
- ШП 2.** Рідна мова: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О. Глазова, Ю. Кузнецов. Київ : Педагогічна преса, 2006. 290 с.
- ШП 3.** Рідна мова: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів / М. І. Пентилюк, І. В. Гайдаєнко, А. І. Ляшкевич, С. А. Омельчук. К. : “Освіта”. 2006. 273 с.
- ШП 4.** Українська мова: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів / С. Я. Єрмоленко, В. Т. Сичова, М. Г. Жук. К. : Грамота. 2014. 272 с.
- ШП 5.** Українська мова: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О. В. Заболотний, В. В. Заболотний. К. : Генеза, 2016. 262 с.
- ШП 6.** Рідна мова: підручник для 7-го класу / О. Глазова, Ю. Кузнецов. К. : Зодіак-ЕКО, 2007. 288 с.
- ШП 7.** Рідна мова: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / М. І. Пентилюк, І. В. Гайдаєнко, А. І. Ляшкевич, С. А. Омельчук. К. : “Освіта”. 2007. 288 с.
- ШП 8.** Українська мова: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О. Глазова, Київ : Видавничий дім “Освіта”, 2016. 272 с.
- ШП 9.** Українська мова: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / С. Я. Єрмоленко, В. Т. Сичова, М. Г. Жук. К. : Грамота. 2015. 288 с.
- ШП 10.** Українська мова: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / І. Ющук. Тернопіль : Навчальна книга “Богдан”, 2015. 296 с.